

N:o 109.

Toinen Saarna Neljäntenäkolmatta Sunnuntaina Kolminaisuuden Päivästä.

Evank. Matt. 9: 18–26.

Toiset evankelistat, Markus ja Luukas, ovat tämän tapauksen laveammin ja tarkemmin kirjoittaneet, ja se on ihana ja rikas evankeliumi sekä opissa että lohdutuksessa. Se opettaa nimittäin juuri Jumalan tahdon oikeata tuntemista hengellisessä viisaudessa ja ymmärryksessä, kuten epistolassa olemme kuulleet, ja antaa toivon, lohdutuksen ja voiman ristissä ja kärsimisessä.

Ensiksi kuvataan Herra meille tässä seisoen kansan keskellä ystävälliseksi ja ihmisrakkaaksi mieheksi, kuten P. Paavali sanoo Tiit. 3: 4 **hänen kauttansa Jumalan hyvyyden ja rakkauden ilmestyneen**. Hän näyttää täten olevansa halukas ja valmis palvelemaan ja auttamaan jokaista ja antaakin apunsa niille, jotka häneltä sitä vahvalla uskolla etsivät.

Mutta nämät ovat viheliäisiä, vaivatuita, murheellisia ja ahdistettuja ihmisiä; näiden luona tahtoo hän olla ja niiden tahtoo hän antaa itseänsä löytää, sillä ainoastaan sellaisissa on hänen sanallaan ja työllään sijaa ja tilaa. Mutta suruttomilta, voimallisilta, rikkailta, hekumallisilta menevät hänen saarnansa ja ihmeensä turhaan ja hukkaan, sillä nämä eivät ole hänen armoonsa ja hyvyyteensä soveliaita, koska jo ennestään ovat ravituja ja täysinäisiä ja koska he etsivät lohdutustaan ja autuuttaan muualta ja itsestäänkin. Tässä vaaditaan sellaisia ihmisiä, jotka eivät voi mitään lohdutusta ja apua saada yhdestäkään luontokappaleesta eivätkä muuta tunne kuin pelkkää hätää ja viheliäisyyttä. Näin siis pysyy totena

se, mitä hänen seurakuntansa Luukk. 1: 53 hänestä veisaa: **Isoovat täytti hän hyvyydellä ja rikkaat jätti hän tyhjäksi.**

Tästä näet, kuinka armollisesti ja isällisesti Jumala käyttäytyy meitä kohtaan, kun hän rakkaan Poikansa kautta tulee meitä näin lähelle ja asettuu köyhien ja vaivaisten joukkoon jaellakseen armoansa kaikille, jotka sen tahtovat vastaanottaa. Sillä sen vuoksi on hän lähettänyt Poikansa meille, että hän tahtoo hänen kauttansa asua meissä ja meidän keskelämme, kuten Joh. 1: 14 sanotaan, ja korjata meitä omana lihanaan ja verenään. Hän on itse päällensä kantanut hätämme ja surkeutemme auttaakseen meitä siitä viheliäisyydestä, johon olemme joutuneet, se on, synnistä ja kuolemasta. Sen vuoksi hän vaatiikin, että tuollaista apua häneltä toivoisimme ja uskossa odottaisimme, kuten hän Joh. 6: 40 sanoo: **Tämä on sen tahto, joka minun lähetti, että jokainen, kuin näkee Pojan ja uskoo hänen päällensä, hänellä pitää ijankaikkinen elämä oleman.**

Tämä on se tunteminen, jonka kristityt ovat oppineet ja tietävät ja yksin sen perusteella he kristittyjä ovat ja Jumalan lapsiksi tulevat, kuten Jes. 53: 11 sanoo: **Hänen tuntemisensa kautta minun vanhurskas palvelijani monta vanhurskaaksi tekee;** Ja Joh. 1: 12: **Niille jotka hänen ottivat vastaan, antoi hän voiman Jumalan lapsiksi tulla, jotka uskovat hänen nimensä päälle.** Vaikka nimittäin mitä opetettaisiin, tehtäisiin tai yritettäisiin, näyttäköön se kuinka suurelta, kauniil-

ta, luvalliselta, arvokkaalta ja pyhältä tahnassa, ei se kuitenkaan tee ketään kristityksi, se on: sellaiseksi ihmiseksi, jolla on syntein anteeksi antamus ja Jumalan armo. Ainoastaan se sen aikaan saa, että uskossa tunnetaan ja omistetaan tämä Vapahtaja, Jumalan Poika, jonka isä sitä varten lähetti maailmaan, että hän verellään ottaisi pois meidän syntimme ja sovittaisi Jumalan vihan.

Pitäisihän tästä syystä tämän evankelisen opin ja tuntemisen olla kaiken maailman rakastama ja ylistämä, koska ainoastaan se julistaa sitä iloista lohdutusta murheelliselle omalletunnonle, että Jumala totisesti korjaa köyhiä, kelvottomia, viheliäisiä syntisiä, joille hän ei tahdo lukea heidän syntejensä, vaan antaa ja lahjoittaa ne anteeksi sulasta armosta. Sitä ei mikään muu oppi eikä saarna maan päällä voi luvata eikä antaa, jota koko maailman juutalaisten, pakanain ja turkkilaisten täytyy tunnustaa.

Sen vuoksi ei voikkaan muutoin kuin Kristuksen tuntemisen kautta kukaan ihminen tulla siihen, että hän pääsee irti tuskallisesta epäilyksestä ja Jumalan edessä pelkäävästä omastatunnosta, ja saattaa Jumalata sydämes-tään avuksensa huutaa, ja varmaan päättää Jumalan tahtovan kuulla häntä. Onhan Jumala asettanut Kristuksen välimieheksi ja hänestä julkisesti todistanut tahtovansa hänen tähtensä olla armollinen ja kuulla ja tehdä autuaaksi ne, jotka häntä rukoilevat. Näin ovat kristityitä ainoastaan ne ihmiset, jotka osaavat oikein palvella Jumalata ja iloisesti siihen luottaa, että hän totisesti on heidän Jumalansa, asuu heidän keskellään ja tahtoo auttaa heitä. Sitä vastoin kaikki muut, jotka eivät tunne Kristusta, ovat totisesti ilman Jumalata, eivätkä voi ollenkaan sydämellisesti ja lohdullisesti rukoilla, vaan heidän täytyy hukkua ijankaikkiseen, hirmuiseen epäilykseen ja pelkoon Jumalan edessä.

Tässä evankeliumissa on kaksi suloista esimerkkiä sekä Kristuksen avusta että uskosta, joka turvautuu lohdullisesti Kristukseen ja saakin avun häneltä. Onhan ensiksikin synagoogan päämiehen usko jalo siinä, että hän tulee hädässään Kristuksen luokse, kun hänen tyttärensä jo makaa viimeisillään. Ei hän voi muuta sanoa, kuin että tyttären täytyy olla jo henkensä heittänyt, ennen kuin hän kerkiää kotiin takaisin, sillä hän sanoo: **Minun tyttä-
reni on kuolemallansa.** Vaikka ei yhdelläkään ihmisellä ollut enään mitään toivoa eikä ajatusta, että mitään apua tai neuvoa tässä enään saataisiin, ei hän kuitenkaan vielä epäile. Vaikka muu talonväki on kadottanut toivonsa tyttärestä, itkee ja parkuu eikä muuta ajattele kuin huilunsoittajain hankkimista ja muun viimeisen palveluksen tekemistä vainajan ruumiille, menee hän Kristuksen luokse ja on hänellä vielä se hyvä uskallus, että jos saisi tulemaan tyttärensä luokse, niin tulisi tämä jälleen eläväksi.

Hän uskoi siis Herran sellaiseksi mieheksi, joka saattoi ei ainoastaan auttaa ihmisen terveeksi ja voimiinsa tämän vielä eläissä vaan myöskin antaa elämän uudelleen, vaikka henki ja sielu jo olivat ruumiista eronneet. Tämä oli erinomainen uskon esimerkki varsinkin tuohon aikaan, jolloin kuolleista herätystä ei vielä ollut nähty eikä kuultu muuta kuin tuo ainoa tapaus, kun kuollut nuorukainen, lesken poika herätettiin kuolleista, Luukk. 7: 11 ja seur., joka tapaus jo oli kuuluisaksi tullut. Mutta vielä suurempaa uskoa todistaa se, että hän epäilemättömästi oli voinut sydämessään päättää, että Kristus oli hänenkin tyttärensä eläväksi tekevä. Jos hän nimittäin olisi epäilnyt tai seurannut inhimillisen järkensä ajatuksia, niin hän varmaan ei olisi tullut Kristuksen tykö, vaan ajatellut jo liian kauvan viivytel-leensä. Vaikka Herra olisikin jonkun muun kuolleista herättänyt, ei siitä tarvinnut seurata,

että hän hänenkin tyttärensä oli jälleen henkiin herättävä, koska joka päivä niin monien vanhempien monta poikaa ja tytärtä kuoli, joista ei yksikään enään tullut eläväksi jälleen.

Uskon avu ja oikea luonto, jota myöhemmin vielä verenvuotoa sairastavassa vaimosakin ylistetään, on se, että se horjumatta turvaa Kristukseen ja pitää lujasti kiinni kuulemastaan sanasta katsomatta ja kyselemättä sitä mitä oma järki ja ajatus sanoo tai mitä muut ihmiset uskovat tai tekevät. Se päättää heti sen perusteella, mitä on Kristuksesta kuullut, hänet sellaiseksi mieheksi, joka voi hädissä auttaa ja on häntäkin auttava, koska on toisiakin auttanut. Sellainen sydän ja usko ajattelee Kristuksesta oikein, löytää ja havaitsee hänet sellaiseksi, joksi uskoo.

Toiseksi oli hänen uskonsa Jeesuksen persoonasta sellainen – ja se oli varmaankin suuri hengen ilmoitus – että hän piti häntä totisesti oikeana Jumalan lähettämänä Messiaana; ei sellaisena, jona muu juutalaisjoukko, varsinkin hänen toverinsa kirjanoppineet hänen pitivät, joiden mielestä hän oli tuleva julakisesti kaiken kansan nähden suurena, mahtavana herrana ja kuninkaana loistavassa komedussa ja kunniassa, niin että joka miehen täytyisi huomata ja ottaa hänet vastaan Herrana, Jumalan lähettämänä, jotka odottivat häntä sitä varten, että hänen piti vapauttaman heidät ruumiillisesta vankeudesta Rooman keisarin vieraan vallan alta ja tekemän heistä suuria, voimallisia maailman herroja.

Vastoin tällaisia unelmia ja juutalaisia ajatuksia piti hän tämän miehen oikeana Herrana ja Messiaana, vaikka eivät hänen omat juutalaisensa häntä semmoisena pitäneet eivätkä vastaanottaneet. Kuitenkin oli Jumala lähettänyt hänen, ei ajallista valtaa, tavarata, kunniata eikä vapautta antamaan, vaan sellaisissa asioissa ja hädissä auttamaan, joissa ei

yksikään ihminen voi auttaa. Hänen tuli nimitäin pelastaa kuoleman hädästä ja perkeleen vallasta ja tehdä kuolema elämäksi. Siis piti hän tätä miestä ei ainoastaan tavallisena ihmisenä vaan myöskin sellaisena, jolla totisesti oli itsessään jumalallinen, ijankaikkinen valta ja voima kaiken luomakunnan yli, sillä hän uskoi sekä elämän että kuoleman olevan hänen kädessään, se on: että hän totisesti oli Jumalan Poika, kuten Raamattu todistaa.

Toinen uskon esimerkki on yhtä ylistettävä tuossa vaimo raukassa, joka kaksitoista vuotta oli sairastanut verenvuotoa, mikä tietysti uuvutti koko hänen ruumiinsa ja kaikki voimansa. Jo aikoja sitten oli hän heittänyt toivonsa kaikesta ihmisavusta ja lohdutuksesta. Hän tulee myöskin Kristuksen tykö, niin pian kuin on kuullut hänestä ja voi hänen luokseen päästä, siinä varmassa ja epäilemättömässä luottamuksessa, että tämä voi häntä hädässä auttaa, sekä sydämellisesti turvautuen siihen, että hän on hyvä ja armollinen, tahtoo auttaa häntä eikä aja pois luotaan. Tästä on hän niin luja ja varma, ettei hänen sydämessään ole sen johdosta mitään huolta eikä murhetta, vaikka hän itsessään on nähnyt suuren syyn ja varmaan tuntenut väkeviä puuskauksia epäillä, kuten saamme kuulla. Se vaan on hänen ajatuksiensa huolena, kuinka hän voisi Herran Kristuksen tykö päästä, muuta muistamatta kuin: Ah, jospa saisin ainoastaan ruveta hänen vaatteensa liepeeseen. Vahvaa ja varmaa oli jo hänen sydämessään, että siitä seuraisi se, minkä hän sanoi: **niin minä tulisin terveeksi**. Mutta tässä ei hän tiedä keinoa, kuinka päästä hänen tykönsä, sillä hän näkee kansan tungoksen suureksi tämän miehen ympärillä ja havaitsee olevansa heikko sairas vaimo, jota tuskin kyllä voi murtautua kansanjoukon läpi. Vieläpä pidätti lain määräyskin häntä erillään pysymään, niin ettei hän uskaltautunut kansan keskuuteen astua. Kuitenkin us-

ko ja halu pakottaa häntä, ettei hän sittenkään luovu niin kauvan koettamasta ja kansan joukkoa koettamasta ja kansan joukossa ponnistelemasta, kunnes takaapäin tulee hänen tykönsä ja saa ruvetuksi hänen vaateeseensa.

Tässä näet, mitkä kaksi suurta estettä hänen uskonsa voittaa. **Ensiksi** on hänen uskonsa niin vahva, että tietää varmaan avun saavansa, jos vaan koskettaa hänen vaatteitaan. Sillä ei hän pidä tarpeellisena tulla hänen eteensä, monin sanoin valittaa hätäänsä hänelle eikä rukoilla häneltä armahdusta ja apua. Ei hän myöskään pyydä toisten rukoilemaan hänen puolestaan, kun vaan pääsee lähelle ja saa koskettaa häneen, sillä jos se tapahtuisi, olisi hän jo varmaan autettu. Niin kokonaan varma oli hän sekä Herran voimasta että tahdosta, ettei pitänyt tarpeellisena mitään hänelle puhuakkaan, ja niin vakuutettu oli hän avun saamisesta, ettei sitä varten tarvinnut muuta kuin ruveta hänen vaatteensa äärimmäiseen liepeeseen.

Siksipä hän ei pidäkkään tarpeellisena tulla hänen eteensä ja näkyviinsä. Eipä hän pidä itseään mahdollisenakaan Herraa puhuttelemaan. Kuitenkin on hänen sydämensä niin täynnä hyvää uskallusta Herraan, ettei hän välitä mitään kaikesta tuollaisesta, kuin ettei hän voi tulla hänen silmäinsä eteen sekä ettei Herra häntä kuule eikä näe. Hän tyytyy varsin hyvästi siihenkin, että edes takaa pääsee hänen luokseen, salaa ja kaiken tungoksen keskellä, eikä epäile ollenkaan jo siitäkin avun saavansa. Sittenpä saakin hänen uskonsa, heti kun hän oli hänen vaateeseensa koskettanut, huomata verenjuoksun seisautuneen.

Onhan tämä todellakin suuri, jalo hengen valistus ja uskon tieto, että köyhä yksinkertainen vaimo käsittää ja varmasti pitää tämän miehen avun ja voiman olevan sellaisen, ettei ole tarpeellista kauvan ja paljon puhella hänen kanssaan, vaan hän voi salaisuudessakin

nähdä. Vaikka Herra ei julkisesti näytäkkään tietävän mitään meidän hädästämme eikä huolivan sille mitään tehdä, kuitenkin vaimon usko pitää avun niin varmana, kuin olisi hän sen jo saanut; kunpahan hän vaan kaikkein yksinkertaisimmalla keinolla voisi häneen tarttua, niin olisi hän jo autettu. Tällainen usko pitää varmana, että tässä miehessä täytyy olla jumalallisen, kaikki valtiaan vallan ja voiman, niin että hän voi nähdä ja ymmärtää sydämen salaisetkin ajatukset ja halut, vaikka hänen kanssaan ei mitään puhutakkaan, ja että hän siinäkin osoittaa työnsä ja apunsa, missä ulkonaisesti ei nähdä eikä huomata muuta kuin hänen saarnansa eli sanansa, jonka hänestä kuulleet olemme ja joka on herättänyt uskon sydämessä.

Tämän lisäksi ei vaimolla ole mitään enempää eikä hän muuta pyydäkkään kuin ruveta hänen vaatteisiinsa, jota hän käyttää ulkonaisena välikappaleena ja merkinä, jotta hän edes jollain tavalla voisi Kristukseen tarttua. Eipä meilläkään tässä elämässä ja uskon valtakunnassa ole mitään muuta, kuin ulkonainen sana ja sakramentti joissa hän ikäänkuin vaatteissansa antautuu ulkonaisesti meidän kosketeltavaksemme ja tunnusteltavaksemme.

Siis näet, mitä se usko on ja tekee, joka pitää kiinni tästä Kristuksen persoonasta. Se on nimittäin sellainen sydän, joka pitää hänet Herrana ja Vapahtajana, Jumalan Poikana, jonka kautta Jumala ilmoittaa itsensä ja jonka tähden hän lupaa ja tahtoo armollisesti meitä kuulla ja auttaa. Tämä on se oikea hengellinen, sisällinen jumalanpalvelus, jolla sydän keskustelee Kristuksen kanssa ja huutaa apua häneltä, vaikka ei sanaakaan puhu. Näin antaa ihminen hänelle oikean kunnian, pitää häntä oikeana Vapahtajana, joka sydämen salaisetkin halut tuntee ja kuulee ja osoittaa apunsa ja voimansa vaikka ei hän ei antaukaan ulkonai-

sesti tunnusteltavaksi ja käsin pideltäväksi sillä tavalla, kuin me ajattelemme.

Toinen hänen uskonsa jalous on siinä, että hän voi voittaa oman mahdottomuutensa ja vierittää pois sydämeltänsä sen suuren kiven, joka sitä kovasti painaa ja tekee hänen niin pelkuriksi, ettei muiden ihmisten tavalla rohkene astua Kristuksen eteen. Tämä on lain langettama tuomio hänestä, jonka mukaan hän on saastainen vaimo ja kielletty tulemasta ihmisten keskuuteen. 3 Moos. 15: 19 ja seur. sanotaan nimittäin: **Sellaisen vaimon pitää saastaisen oleman, jolla on hänen lihansa veren juoksu, ja kaikki mitä hänen päälänsä ja allansa on, pitää ynnä saastaiset oleman, ja joka häneen sattuu eli johonkuhun, jota hän kosketellut on, sen pitää kans saastaisen oleman.**

Tämä ei ollut hänelle vähäpätöisenä kiusauksena, kun muistaa hänen sairautensa ja ruumiillisen saastaisuutensa, jossa hänen täytyi nähdä ja tuntea Jumalan rangaistus, joka ennen muita ihmisiä oli häntä kohdannut, että nimittäin hänen täytyi oleskella erillään muun Jumalan kansan yhteydessä. Olihan sellaista kestänyt jo kaksitoista vuotta, joiden kuluessa hän oli koettanut kaikkia lääkäreitä mitään apua saamatta. Tauti oli aina vaan pahemmaksi tullut, niin että hänen täytyi ajatella Jumalan erityisesti näin rankaisevan häntä hänen synteinsä tähden eikä tahtovan häntä auttaa, joten hänen on täytynyt epäillä ihmiskeinoja ja päättää täytyvänsä kuolla tähän vauaan ja rangaistukseen.

Ei siis ilman taistelua ja kilvoitusta ole tässä tapahtunut se, että hänen uskonsa käsitti sen, mitä Kristukselta etsi. Sillä hänen on täytynyt ajatella: Katso, minä olen saastainen vaimo, Jumalan rankaisema ja jokaisen tuntema. Jos nyt tulen tämän Herran eteen, niin on jokainen, vieläpä hän itsekin syystä tuomitseva minut siitä, että olen juljennut ja rohjennut

näin häpeemättä tulla hänen silmänsä eteen. Paljoa pikemmin voisin saada häneltä enemmän vihaa ja suuremman Jumalan rangaistuksen armosta puhumattakaan, ja niin täytyy minun itsekin tunnustaa, että minulle tapahtuu oikeus, jos hän vihoissaan karkoittaa minut luotaan. Tuollaista kilvoitusta ja kiusausta osoittaa sekin, että hän myöhemmin, kuten teksti kertoo, nähtyään asiansa ilmi tulleen pelkäsi ja vapisi, vaikka jo oli avun saanut. Hänen täytyi vieläkin murehtia, että Herra kohtelisi häntä vihaisesti, kun hän ei ollut peljännyt lähestyä häntä ja salaa varastaa avun häneltä.

Mutta tuon kaiken läpi raivaa hänen uskonsa tien, sillä hänellä oli täysin selvillä Kristuksen sydämellinen hyvyys ja armo. Hänen hätänsä ja vieläpä epäilyksensäkin pakottaa hänet olemaan häpeemätön Jumalan edessä ja välittämättä lain kiellosta ja tuomiosta; se pakottaa hänen omastakin häpeästään lukua pitämättä tunkeutumaan esille ajatellen: Tähän Vapahtajaan pitää tarttua, sanokoon laki, oma sydämeni, koko maailma, vieläpä hän itsekin, mitä tahtovat. Tässä on se mies, joka voi auttaa ja joka lisäksi vielä on hurskas, armollinen, uskollinen Vapahtaja, ja minähän olen köyhä, viheliäinen vaimo, joka tarvitsen hänen apuaan. Ei varmaan hän ole minuakaan kohtaan toinen mies eikä kiellä minulta armoansa ja apuansa. Käyköön minulle kuinka tahansa hänen hyvästä tahdostaan, niin on minun parempi kärsiä häpeätä kuin sitä vahinkoa, että olen laiminlyönyt tilaisuuden saada avun häneltä. Hän asetti siis koko sydämensä luottamuksen siihen, että jos vaan tarttuisi tuohon mieheen, niin ei olisi mitään hätää ja terveys palaisi. Sen perästä tahtoisihan puhella Mooseksen ja lain kanssa, kuinka hän saisi niiden tuomion vältetyksi j. n. e.

Katsos, onhan tuo jalo usko, joka noin mahdottomuutensakin tuntien ei kuitenkaan

anna riistää itseltään luottamusta Kristukseen eikä epäile hänen armoaan ja apuaan, vaan murtautuu lain ja kaiken läpi, mikä tahtoo häntä peljättää pois. Vaikka koko maailma olisi tahtonut häntä estää ja pidättää, ei hän sittenkään olisi luopunut tästä miehestä, ennen kuin sai koskea häneen. Sen vuoksi hän tunkeutuukin läpi ja saa, mitä etsiikin Kristuksesta, sekä tuntee heti paikalla voiman ja vaikutuksen, ennen kuin ennätti puhuakaan Kristuksen kanssa. Eihän tämä mies voi olla auttamatta, kuten Kristuksen itsekin täytyy tunnustaa ja sanoa: **Sinun uskos on sinun terveeksi tehnyt.**

Tämä usko kelpaakin Kristukselle niin suuresti, ettei hän salli sen yksin hänen salaisuudekseen jäävän eikä jättää ilmaisematta sitä voimaa ja työtä, joka sen kautta tapahtui. Mitä hänen sydämessään oli, sen täytyi myöskin tulla jokaiselle tutuksi, että hänen uskonsa tulisi ylistetyksi koko maailman edessä ja vahvistetuksi hänessä itsessäänkin. Sen vuoksi rupeaa hän katselemaan ympärilleen, kysyy ja tahtoo tietää, kuka oli koskenut häneen, sillä hän tunsii voiman lähteneen itsestensä. Siitäpä vasta vaimo oikein peljästy ja joutuu vapistuksen valtaan, kun nyt näkee täytyvänsä ilmi tulla. Tuollainen sydän on nimittäin suuressa, ylevässä luottamuksessaankin Herraan vielä kuitenkin aivan täynnä nöyryyttä ja mahdottomuutensa tuntoa ja sen täytyy syyttää itseään tehneensä vastoin Mooseksen lakia, niin että Herralla olisi syytä vihaisesti torua häntä, kun hän julkesi niin rohkea olla, että häpeemättä tunkeutui hänen luokseen.

Näin nyt kesken kaikkea, kun hän jo oli avun saanut ja hänen sydämensä jo iloitsi, täytyy hänen uskonsa vielä sotia pelvon ja vapistuksen kanssa; mutta tuo kaikki tapahtui sen vuoksi, että hänellä olisi sitä suurempi lohutus ja riemu Kristuksessa. Sillä ei Herra tahdo uskoa ainoastaan sydämessä säilytettä-

vän, vaan tahtoo sen myöskin julkiseksi ja tunnetuksi, jotta Jumalan kunnia siten ylistettäisiin ja toisetkin sen kautta uskoon ylllytettäisiin.

Kun hän siis peljästyksissään ja hädissään näkee joutuvansa häpeään jokaisen silmissä ja lain mukaan tuomitukseksi, ja kun hänen itsensäkin täytyy tuo julkisesti tunnustaa, niin silloin alkaa Kristus vahvistaa tätä uskoa sanoen vaimon tehneen aivan oikein siinä, että vastoin Moosesta ja lakia, se on: vastoin oman mahdottomuutensa tuomiota tunkeutui esille. Herra ei ainoastaan tahdo jättää häntä nuhtelematta ja tuomitsematta, vaan vieläpä hän nostaa tuollaisen uskon niinkin korkealle, että ainoastaan sen ansioksi lukee sen voiman ja vaikutuksen, joka avun tuotti, aivan kuin hän ei olisi tässä mitään tehnyt. Samaa puhetapaa käyttää hän toisissakin paikoin, kun esimerkiksi Matt. 8: 13 lausui sadanpäämiehelle: **Niin kuin sinä uskot, niin sinulle tapahtukoon;** samoin Matt. 15: 28 lausui hän pakanalliselle vaimolle: **Tapahtukoon sinulle, niinkuin sinä tahdot.**

Oppikaamme siis tästäkin vaimosta saamaan uskon voimaa ja rukoilemaan Jumalata apua taisteluissamme ja kiusauksissamme. Tämä on nimittäin, kuten sanottu, ainoa keino, jolla tulemme kristityiksi ja joka tekee erotuksen heidän ja kaikkein muiden maailman ihmisten, turkkilaisten, pakanain ja juutalaisten välillä. Tiedettäköön siis, että on aivan toista olla hurskas ihminen, tehdä suuria ja monia töitä, viettää ja harjoittaa kaunista, kunniallista, siivoa elämätä, ja kokonaan toista olla kristitty. Mitä, näet, elämäämme ja töihimme tulee, niin ovat siihen nähden myöskin juutalaiset ja turkkilaiset saavuttaneet suuren kiitoksen ja maineen ihmisiltä, ja pakanainkin historiassa ylistetään montaa suurta ja oivallista ihmistä kaikesta kunniallisuudesta ja hyvistä avuista. Samoin on myöskin juutalaisten kes-

kuudessa ollut monta, esimerkiksi Gamaliel, Paavali ennen kääntymystään, Nikodeemus ja muita, jotka kaikella ahkeruudella ovat eläneet lain jälkeen j. n. e., joten he siis ulkonaiseen elämään katsoen ovat olleet paljoa etevämpiäkin maailman edessä kuin oikeat kristityt, esimerkiksi tämä vaimo parka.

Mutta tässä kohdassa on asia toisin ja erotus suurempi kuin taivaan ja maan välillä, sillä kristitty on sellainen ihminen, jolla on toinen valkeus sydämessä, se on: usko, joka oikein tuntee ja käsittää Jumalan ja toimittaa asiansa hänen kanssaan totisessa avuksihuutamisessa. Sillä hänen sanastansa hän tietää ja tuntee oman mahdottomuutensa ja pelkää oikein Jumalata; toisaalta hän lohduttaa itseään armolla, uskoo ja on vakuutettu omistavansa syntein anteeksi saamisen ja pelastuksen Kristuksessa, Jumalan Pojassa, ja hänen tähtensä kelpaavansa Jumalalle sekä olevansa valittu ijankaikkiseen elämään. Hän taitaa kaikissa hädissään, heikkoutta tuntiessaan ja kiusausten ahdistuksessa, paeta Jumalan turviin, huutaa ja odottaa häneltä apua tietäen tulevansa kuulluksi.

Katsos, tätä ei taida ja tähän ei kykene kukaan muu ihminen, olkoon hän juutalainen, turkkilainen, paavilainen j. n. e., eläköön kuinka hurskaasti ja hyvästi tahansa, kehu koon vaan palvelevansa ja rukoilevansa Jumalata ja ajavansa takaa ijankaikkista elämää. Kaikkein tuollaisten ihmisten jumalanpalveluksessa, rukouksessa ja avuksihuutamisessa on vielä kaksi suurta vikaa, joiden vuoksi ne eivät voi kelvata Jumalalle. **Ensiksi** he eivät tunne oikeata Jumalata, se on: he eivät tiedä, kuinka hän itsensä ilmoittaa ja tahtoo tunnettavan, nimittäin Herramme Jeesuksen Kristuksen, oman poikansa isänä. He vaeltavat siis omassa sokeudessaan ja eksyvät tykänään Jumalasta, koska etsivät häntä omista ajatuksissaan ilman ja ulkopuolella Kristusta.

Näin pysyy heille salaisuutena oikean jumalallisen olemuksen tunteminen.

Toiseksi erehtyvät he siinäkin, etteivät voi mitään varmaa tietää Jumalan tahdosta, koska heillä ei ole evankeliumia. Sen vuoksi he eivät voi olla varmoja siitä, että Jumala heitä totisesti kuulee, vaan pysyvät aina epä tietoisina siitä, tahtooko Jumala heistä huolia ja kuulla heitä. Näin heidän avuksihuutamisensa ja rukouksensa eivät muuta mitään ole kuin tyhjiä, joutavia ajatuksia ja höpinöitä, joista sydämeen ei tule Jumalan lohdutusta ja joissa ihminen ei odota mitään häneltä vaan pikemmin pakenee häntä. Näin on ihminen totisesti ilman Jumalata ja näin hän käyttää väärin hänen nimeänsä. Kristityt taasen rukouksessaan huutavat apua totiselta Jumalalta, nimittäin Herramme Jeesuksen Kristuksen Isältä, joka sanassansa on ihmisille ilmestynyt. Heillä on lisäksi epäilystä vastaan se varma luottamus, että Jumala on armollinen ja kuulee rukouksemme tämän välimiehen, rakkaan Poikansa tähden.

Tämmöinen on tämän vaimon ihana esimerkki. Nyt tulemme synagoogan päämiehen tyttäreeseen. Hänessäkin täytyi uskon kilvoitella ja kasvaa, sillä vaikka hänellä olikin jalo usko, kuten olemme kuulleet, niin se tuskin kuitenkaan olisi kestänyt, ellei sitä olisi vahvistettu. Markus 5: 35, 36 ja Luukas 8: 49 kertovat, näet, että kun Kristus vielä puhutteli vaimoa, niin tuotiin päämiehelle sana hänen tyttärensä jo kuolleen, joten hänen ei enään pitänyt mestaria vaivata. Se on jotenkin samaa, kuin että nyt on jo kaikki apu liian myöhäistä, niin että hänen piti nyt mennä ja pitää huolta ainoastaan tyttärensä hautaamisesta.

Tässä joutui hänen uskonsa kovaan koetukseen. Mutta ettei se kukistuisi, täytyi juuri siinä tapahtua verenvuotoa sairastavan vaimon parantamisen, jotta hänenkin uskonsa vahvistuisi tyttärensä parantumisen suhteen vastoin

epäilyksen kiusausta. Onpa vielä itse Kristuskin siinä saapuvilla vahvistamassa ja lohduttamassa häntä tuollaisen loukkauksen varalta osoittaen siten, ettei hän suinkaan tahdo heikkoa uskoa hyljätä vaan päinvastoin tukea ja vahvistaa sitä. Senpä vuoksi hän itse jokaista kehoittaa ja vahvistaa sanoen: **Elä epäile, usko ainoastaan** j. n. e., jotta nähtäisiin, kuinka kovasti hänelle on mieluista, että usko ainoastaan häneen lujasti turvaa, ja kuinka hän siitäkin huolen pitää, ettei usko alkaessaan heikoksi käydä pääse kukistumaan, kuten hän myöskin sanoo apostoleillensa ja varsinkin Pietarille, joka kuitenkin pian kokonaan lankesi: **Minä rukoilin sinun edestäs, ettei sinun uskos puuttuman pidä**, Luukk. 22: 32.

kun sitten Kristus tulee päämiehen kanssa tämän huoneeseen, niin täytyy tämän miehen uskon kestää vieläkin kova koetus, sillä hän ei näe eikä kuule muuta kuin nyyhkytystä, itkua ja parkua sekä huilujen soittoa. He osoittivat vainajata kohtaan näin suruntunteitaan, samoin kuin meillä soitetaan kelloja. Tuo kaikki huusi hänen sydämessään, ettei tässä muuta ole kuin kuolemata eikä mitään elämätä toivottavissa. Tälläkään kertaa ei hänen uskollansa ole mitään muuta tukea epäilystä vastaan kuin tuo sana, minkä Kristus lausuu hälinätä ja surunvalitusta vastaan: **Ei piika ole kuollut, vaan hän makaa**. Sen vuoksi häntä varmaankin toiset narrina nauroivat ja pilkkasivat, sillä he kaikki näkivät ja tiesivät tyttären kuolleeksi, niin ettei hänessä yhtäkään hengähdystä eikä elon kipinätä havaittu. He varmaankin ajattelivat: Katsos, onko nyt mestarimme ja kirkkoherramme hupsu ja hullu, kun tuo tuollaisen narrin tänne mukanaan, joka tahtoo meitä uskotella, ettei tyttönen ole kuollut, vaikka jokainen silmillänsä näkee, että hän makaa kuolleena, hengetönnä ruumiina ja kaipaa ainoastaan hautausta.

He olivat nimittäin tässä tulleet koolle synagoogaan, tuollaiseen yleiseen huoneeseen, jollaisia kirkot meillä ovat, joissa sapattina saarnattiin ja opetettiin Jumalan sanaa, sillä muualla koko maassa ei saanut olla mitään kirkkoa eikä temppeliä paitsi ainoastaan Jerusalemissa. Tämä synagoogan päämies on ollut samanlainen kuin kirkkoherra meillä, jonka kappalaisia eli apulaispappeja toiset olivat, jotka lukivat Moosesta, saarnasivat, ympärileikkasivat lapsia, opettivat nuoria j. n. e. sekä myöskin kävivät sairaita ja murheellisia oppimassa ja lohduttamassa. Näiden täytyi nyt olla koossa synagoogassa ja naurullansa ja pilkallansakin todistamassa tätä Kristuksen työtä, että piika oli totisesti kuollut ja herätettiin kuolleista. Ennen kuin päämies sai nähdä tämän todella tapahtuneeksi, täytyi hänen toistamiseen pahennusta ja pilkkaa vastaan turvautua pelkkään Kristuksen sanaan, joutua narriksi hänen kanssaan ja oppia tyhmyydessään sitä hengellistä viisautta, että kuolema Kristuksen edessä ei totisesti ole kuolema vaan ainoastaan uni.

Oppikaamme mekin tästä Kristuksen ja tämän päämiehen kanssa narreja olemaan voidaksemme ymmärtää nämä sanat. Vaikka nimittäin tämän miehen sanoja maailma pilkkaa ja pitää hulluutena, ovat ne kuitenkin kallisarvoisia, sillä niissä on totisesti kätkeytyä korkein viisaus taivaassa ja maan päällä. Sillä tämä sana, joka on kaikille yhteinen, opettaa sinulle, ettei sinun kuolemasi Kristuksessa ole mitään muuta kuin uni, joten sinä siis kuoleman ja haudan kauhistuttavan muodon ja peljättävän kolkkouden läpitse ja takan voit nähdä elämän, oikeinpa vasta kuolemassa saavuttaakin elämän, jos vaan uskolla kuuntelet näitä sanoja ja annat Kristuksen puhua totta.

Tässä nimittäin ei kelpaa lehmän eikä vasikan silmät, eikä ihmissilmätkään, vaan sellaiset silmät, joilla Kristus katselee, sellaiset

korvat, joilla Kristus kuuntelee, sekä sellainen mieli ja sydän, kuin Kristuksella itsellään on. Kun sika näkee ihmisruumiin edessään, ei se siitä muuta älyä, kuin että siinä nyt makaa kaikkein muiden haaskain kaltainen raato, jonka joko linnut tai pedot korjaavat tai jonka itsestään täytyy mädätä. Samanlainen on uskoton ihminenkin, sillä hänkään ei näe eikä ymmärrä tässä mitään muuta eikä muun puolesta eroa siasta, paitsi että hän pitää päätään ylöspäin ja sika alaspäin. Eihän ihminen voi pitemmälle ajatella, kuin minne tämä elämä ulottuu. Ei siis ole mikään ihme, että järki näin viisastelee: kuinka voi ihminen nukkua, jossa ei näy yhtään hengähdystä eikä elämän merkkiä, vaan joka makaa ja mätänee haudan povessa.

Mutta ken tässä tahtoo oppia ymmärtämään ja tuntemaan Jumalan valtakunnan, voiman ja työn, hänen täytyy vangita ymmärryksensä ja mielensä, puhdistaa silmänsä, perata korvansa ja kuulla ja tarkastaa, kuinka Kristus sanoo hänen laitansa olevan tämän elämän jälkeen, jonne ei ymmärryksemme, mielemme eikä ajatuksemme voi ulottua.

Tässä kuulet sinä Kristuksen sanovan, ettei ihmisen kuolema hänen edessään ole muuta kuin uni. Eipä kukaan niistäkään, jotka ennen meitä tähän päivään asti ovat eläneet ja haudatut tai jotka vasta haudataan, ole kuollut vaan he kaikki elävät niinkuin nekin, jotka edessämme näemme, sillä hän on päättänyt, että heidän kaikkein pitää elämän; onpa heidän elämänsä hänen kädessäänkin.

Sinun täytyy nimittäin tässä erottaa Kristuksen ajatukset ja työt kauvaksi tästä maallisesta katsantokannasta, ajatuksesta ja ymmärryksestä, kuten sanonut olen, ettet jäisi siihen eläimelliseen, sokeaan mieleen ja ajatukseen, että siinä ruumis makaa ja mätänee. Sinun tulee ensiksikin ajatella, että hän on kaikkein luontokappalten Herra, olkoot ne kuolleita tai

eläviä, ja että kaikkein elollisten elämä vuotaa hänestä ja hänen kauttansa. Ellei hän sitä ylläpitäisi, ei niistä yksikään voisi elää silmänräpäystäkään.

Sitä paitsi täytyy hänen joka päivä elämämme voimassa pitää meidän ruumiillisesti nukkuessamme, jolloin ihminen ei itse hallitse mieltänsä eikä elämätänsä eikä tiedä kuinka uneen vaipuu tai siitä jälleen herää, joten siis elämä säilytetään hänessä ilman hänen tietämättään ja apuaan. Sen vuoksi ei ole hänelle vaikeata silläkin hetkellä, jolloin ruumis ja sielu eriävät, pitää ihmisen sielua ja henkeä kädessään ja yhdistää niitä jälleen ruumiiseen, vaikka me emme ollenkaan sitä näe emmekä tunne ja vaikka ruumis tykkänään mätänee. Samoin kuin nimittäin hän saattaa tallettaa elävän hengen ja sielun ruumiista erilläänkin, samoin voi hän myöskin koota ruumiin jälleen yhteen tomusta ja tuhkasta. Sen on hän todistanut tällä ja muilla samankaltaisilla esimerkeillä, kun hän, vaikka ihminen on totisesti ollut kuollut ja sielu ruumiista eronnut, yhdellä sanallaan on hänet jälleen herättänyt, joten siis täytyy sanoa ihmisten elämän olevan heidän kuoltuansakin hänen kädessään. Ellei se nimittäin olisi hänen vallassaan, ei hän voisi sitä takaisin antaa.

Toiseksi ei myöskään sinun asiaksi ole laskea ja aprikoida, kuinka kaukana elämä tai kuolema ovat toisistaan tai kuinka monta vuotta kuluu, ennenkuin ruumis mätänee haudassaan ja toinen toisensa jälkeen kuoleman kautta täältä eroaa. Meillä tulee olla siinäkin toiset ajatukset Kristuksessa kuin ihmisajatukset, mitä tämän ajan ja hetken ulkopuolella tapahtuu. Sillä ei hän lue aikaa kymmenissä, sadoissa eikä tuhansissakaan vuosissa eikä mitaile sitä toista toisensa jälkeen, kuten meidän täytyy tässä elämässä tehdä, vaan hän käsittää kaikki yhteen silmänräpäykseen, koko ihmisuvun ja kaiken ajan alun, keskustan ja lopun.

Mitä me ajan mukaan arvostelemme ja mitaamme ikäänkuin yhdelle kerälle kerittynä, niin että viimeisen ja ensimmäisen ihmisen kuolema ja elämä ei ole hänelle muuta kuin silmänräpäys.

Oppikaamme siis mekin kuolemata oikein silmin katselemaan, ettemme pelkäisi sitä, kuten epäusko tekee. Kuolema Kristuksessa ei totisesti ole kuolema, vaan mieluisen, suloinen, lyhyt uni, jossa me, vapautettuina tästä kurjuudesta, synnin ja oikean kuoleman hädästä ja tuskasta sekä kaikesta tämän elämän onnettomuudesta, saamme huolettomina ja aivan murheettomina levätä suloista ja makeata unta pienen silmänräpäyksen ikäänkuin leposijalla, kunnes aika tulee, jona hän on meidät herättävä ja kutsuva kaikkein rakkaiden lastensa kanssa ijankaikkiseen kunniaansa ja iloonsa.

Sillä koska sitä uneksi sanotaan, niin me tiedämme, ettemme siihen jää vaan heräämme ja elämme uudestaan, jolloin nukkumamme aika ei meistä tunnu pitemmältä, kuin jos juuri samalla hetkellä olisimme nukahtaneet, ja jolloin meidän täytyy nuhdella itseämme, kun olemme tämmöistä suloista unta kuoleman hetkellä kauhistuneet ja peljänneet. Niin me sitten silmänräpäyksessä tulemme haudan tomusta elävinä, kokonaan terveinä ja raittiina puhtaalla, kiiltävällä, kirkastetulla ruumiilla meidän Herraamme ja Vapahtajaamme Kristusta vastaan pilviin. Sen vuoksi tuleekin meidän kaikella luottamuksella ja ilolla uskoa ja jättää sielumme, ruumiimme ja henkemme uskolliselle Vapahtajallemme ja Lunastajallemme. Samoin jättäkäämme ruumiillisessa unessa ja levossa ilman mitään murhetta elämämme hänen huomaansa, vakuutettuna siitä, ettei hän sitä hukkaa, näyttäköön asia meidän silmissämme miltä tahansa, vaan suojelee sen varmana ja turvallisena kädessään sekä antaa sen meille jälleen.

Näethän hänen tässä itse teossa sen osoittavan, kuinka helppoa hänelle on herättää ihminen kuolleista ja antaa elämä uudelleen. Hän tulee tyttären luokse, tarttuu ainoastaan hänen käteensä, aivan niinkuin joku muukin herättää nukkuneen, ja yhdellä sanalla huutaa hänelle: Piikainen, nouse ylös! Tytär nousee heti paikalla, aivan kuin vaan unesta olisi häntä herätetty; eikä ole tässä enään unta eikä kuolemata, vaan pelkkää elämätä ja pirteyttä. Samoin myöskin Latsarus tuli ulos haudastaan.

Katsoppas, nämä Kristuksen sanat eivät siis ole uskolle naurua eikä hulluutta, niinkuin ne ovat tuolle toiselle lain alaiselle viisastelijain ja pyhien joukolle, jotka kuitenkin aina pelkäävät ja kauhistuvat kuolemata ja pelkissä kuoleman ajatuksissa ja töissä puuhaavat. Uskollen ovat nämä sanat korkea viisaus, joka kuoleman ja kaikki kuoleman kuvat nielee ja saa sijaan sulan lohdutuksen, riemun ja elämän. Totisesti on tämä Kristuksen sana itse teossa ja kokemuksessa toteutuva, sillä usko hänen sanaansa ei voi koskaan pettää. Opi tästäkin merkillistä salaviisautta ja taitoa, joka tosin ei tee sinulle kuparia ja lyijyä kullaksi vaan kuoleman uneksi, hautasi suloiseksi lepovuoteeksi, ajan Aabelin kuolemasta viimeiseen päivään saakka lyhyeksi hetkeksi. Sitä ei mikään luontokappale voi tehdä, vaan ainoastaan usko Kristukseen. Jos sinäkin voit tämän uskoa, se on: pitää Kristuksen sanat totena niitä valheeksi tekemättä, niin olet sinä jo voittanut sekä kuoleman että kuoleman kamppauksen ja tehnyt siitä sulaisen levon itsellesi.

Tämän lohdutuksen saamme joka paikassa Raamatussa, joka sekin pyhien kuolemasta niin puhuu, että he ovat nukkuneet ja kootut isäinsä tykö; se on: he ovat tässä Kristuksen uskossa ja lohdutuksessa voittaneet kuoleman ja odottaneet ylösnousemusta ennen heitä kuolleitten toisten pyhäin kanssa. Senpä vuok-

si myöskin muinaiset kristityt, epäilemättä apostolien ja heidän opetuslastensa mukaan, noudattivat sitä tapaa, että kunnioittivat hautauspaikkojaan ja tekivät ne toistensa viereen, kun niin sopi, mutta eivät kutsuneet niitä hautausmaiksi eikä kuoleman kartanoiksi, vaan nimellä **Coemeteria, Dormitoria**, lepokammiot, josta tämä nimi on meillekin jäänyt. Mekin saksalaiset olemme tuollaisia hautauspaikkoja vanhuudessa sanoneet Jumalan peloksi, johon myöskin P. Paavali 1 Kor. 15: 44 viittaa puhuen **luonnollisen ruumiin kylvämisestä**. Se mitä nyt sanomme kirkkomaaksi, ei alkuaan ole ollut hautausmaa.

Katsos, tällainen on evankeliumin oppi ja lohdutus. Lisäksi on tässä vielä kuvattuna ikäänkuin taulussa, sekä punatautisessa vaimossa että tyttäressä, kuinka siinä hallituksessa käypi, jossa tahdotaan omiatuntoja lailalla hallita eikä tunneta Kristusta. On nimittäin kahdenlaisia ihmisiä; toiset ovat sairaita, köyhiä, arkoja omiatuntoja, jotka tuntevat salaisen syntihätänsä ja lain tuomion ja kirouksen, se on: Jumalan vihan päällensä, josta tahtoisivat mielellänsä irti päästä. He etsivät apua ja neuvoa kaikilta lääkäreiltä, kuluttavat siinä kaiken omaisuutensa, elonsa ja elämänsä saamatta kuitenkaan mitään apua, lievitystä tai lohdutusta. Heidän tilansa tulee ainoastaan pahemmaksi, niin että heidän lopuksi täytyy joutua tykkäänään epätoivoon ja valmistautua kuolemaan, kunnes Kristus evankeliumillansa tulee.

Tätä ovat tähän asti monet hyväsydämiset paavilaisuudessa elävät ihmiset saaneet kokea, jotka täydellä todella ovat ahkeroineet hurskaiksi päästä, ovat tehneet kaikki, mitä heille suinkin neuvottiin ja opetettiin. Mutta siitä tuli heidän omatuntonsa ainoastaan levottomammaksi ja hätääntyneemmäksi, niin että he kuolemaa ja viimeistä päivää kauhistuen ja peljäten olisivat juosseet maailmasta-

kin pois. Tällaisia olivat tuon opin paraimmatkin hedelmät, kun Kristusta ei tunnettu.

Toinen joukko, johon tämän päämiehen tytärikin kuuluu, ovat ne, jotka ilman lakia elävät, olkootpa juutalaisia tai pakanoita, se on: jotka vaeltavat vapaina ja suruttomina, eivät tunne lain pelkoa ja luulevat hyvässäkin turvassa olevansa, kunnes kuolema heidät äkkiarvaamatta tapaa. P. Paavali Room. 7: 9 sanoo itsestään, että hän eli muinoin ilman lakia, mutta että sitten käskyn tultua synti virkosi ja tappoi hänen.

Että nyt nämä kummankinlaiset hädässään ja kuolemassaan avun saisivat, siihen ei ole mitään muuta neuvoa eikä apua, kuin että Kristus tunnetaan ja hänen lohdullinen, elävä evankeliuminsa ääni kuullaan, sillä tämä se kykenee karkoittamaan synnin ja kuoleman ja antamaan omalletunnolle ijankaikkisen lohdutuksen, riemun ja elämän, kun se uskovaiseen sydämeen kätketään. Tässä on selkeästi viitattu siihen uskonkappaleeseen, että me ilman mitään ansiotamme, ilmaiseksi, ainoastaan uskon kautta tulemme vanhurskaiksi ja autuaiksi ja synnistä ja kuolemasta pelastetuiksi. Eihän tällä vaimoparalla ole tuoda mitään muuta Kristukselle kuin suurta kelvottomuutta, niin että hänen täytyy hävetäkin ja joutua kokonaan pelvon ja kauhun valtaan, kun hänen täytyy julki tulla. Paljoa vähemmin on päämiehen tyttäressä mitään omaa mahdollisuutta ja ansiota, sillä makaahan hän siinä kuolleena, hengetönä, mitään työtä tekemättä.

Sanalla sanoen: Tässä on tunnustaminen, ettei meissä itsessämme mitään ole emmekä kykene elämässämme mitään Jumalalle otollista tekemään saadaksemme häneltä armon ja elämän, sillä kaikki on hänen pelkkää armollista lahjaansa. Mutta sitten kuin olemme saaneet syntein anteeksi antamuksen, lohdutuksen ja elämän, niin alkakaamme myöskin hy-

viä töitä opettaa ja tehdä. Tekeehän tämä vaimokin terveeksi tultuaan ja tytär kuolleista herätettynä terveen ja elävän töitä. Meillä on nimittäin nyt Kristuksessa se voima, että voimme elää Jumalan tahdon jälkeen, ja me tiedämme Kristuksessa aljetut työmme ja elämämme otollisiksi. Mitä enempää tässä olisi

puhumista siitä, kuinka Kristus tekee töitään ja ihmeitään seurakunnassa, ja kuinka niissä evankeliumin hedelmät tulevat näkyviin, kuitenkin salaa ja huomaamatta, kuten hän teki tälle vaimolle ja tyttärelle, ettei sitä maailma voi nähdä, se venyisi tällä kertaa liian pitkäksi. Amen.